

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

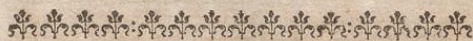
Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. An ens spirituale essentialiter simplex sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

11 Vide Bachonum in 4. distinctione 46. articulo 7. ubi docet contradictionem non implicare creaturam, quæ indiuisibiliter & secundum idem sit spiritalis & materialis. Quod tamen asserit eo loci animam nostram rationalem de facto esse simul materialem spiritualemque, mihi haudquaquam probatur. Quod etiam ibidem adstruit, calorem, quo nunc torquentur dæmones in inferno, esse partim materialem, partimque spirituale, suas habet difficultates, quarum tamen vim expendere, & an, aut quousque conuincant examinare, non est huius loci. Interim consulendus est P. Franciscus Amicus de Angel. disp. 2. l. sect. 4. num. 77.

TRACTATUS II.

De sex conditionibus essentialibus entis spiritalis.

CAPVT I.

An ens spirituale essentialiter simplex sit?

1 SERO primò: ens omnino spirituale compositionem continuam, siue integram à se excludit. Ita Magister in 1. dist. 37. B. Thomas 1. p. q. 8. art. 2. ad 2. B. Bonauent. in 2. d. 2. q. 1. Scotus ibidem q. 9. P. Vasquez 1. p. disp. 188. à n. 30. & P. Hurtado disp. 2. de anima sect. 3. Probatur autem assertio: omne corpus purè tale est integraliter diuisibile: ergo è contrario omnis spiritus est continuè indiuisibilis. Consequentia hæc aut concedi debet, aut hæc omnes neganda sunt: ens finitum est ens ab alio: ergo ens infinitum est ens à se, siue non ab alio: accidens est in alio: ergo substantia est ens per se, siue non in alio: veritas est conformitas actus cum obiecto: ergo falsitas est difformitas vtriusque: equidem sicut parium par ubique ratio est, ita etiam contrariorum contraria vbi libet ratio esse debet. Antecedens nostri argumenti suadet: cum quia corpora omnia præcise talia, nimirum ea, quæ de facto existunt, & ex quorum noticia, & experientia naturam corporis in communi omnino talis veniamur; ita comparata sunt, vt integraliter diuisibilia, & formaliter extensa sint: ergo corpus vt sic, si merum corpus sit, eam diuisibilitatem, & extensionem essentialiter postulat: alias profectò fingi posset, hominem vt sic, animal rationale non esse, quamuis omnes homines, quotquot experimur, animalia rationalia sint. Tum etiam quia ita de corpore præcise tali, ac prout distinguitur à spiritu, sentiunt Aristoteles lib. 1. de cælo cap. 1. Corpus est, quod est diuisibile omni ex parte. August. epist. 28. ibi: Porro si corpus non est, nisi quod per loci spatium aliqua longitudine, latitudine, altitudine ita sistitur, vel mouetur, vt maiore sui parte maiorem locum occupet, & breuiore breuiorem, minusque sit in parte, quam in toto, non est corpus anima. Claudianus lib. 1. de statu animæ cap. 18. ibi: Hoc illi porro contendunt, qui animam partibilem putant, quanquam indissociabili consequentia, si corporea foret, partibilis foret: quia & partibile quod corpus est, & corporeum omne, quod partibile. Ac tandem vt alios prætermittam, id insinuat Chrysostomus tom. 4. hom. 5. in epist. Paul. ad Coloss. cap. 1. ibi: Quod vero circumscribitur in forma est: forma autem à delineatione: linea vero corporum sunt.

2 Assertioni præcedenti refragantur P. Suarez 2. metaphys. disp. 4. sectione 1. num. 11. & de Angelis lib. 4. per totum cap. 4. Arriaga disp. 1. de anima sect. 4. subsect. 2. alique plures, qui per penetrabilitatem, aliumve conceptum rem spiritualement definiunt. Obiciunt igitur hi Auctores primò: non repugnat substantia aliqua completa impenetrabilis, & integraliter diuisibilis: at eiusmodi substantia esset omnino spiritalis: ergo de ratione substantiæ omnino spiritalis non est integralis indiuisibilitas. Minorem probant: quia substantia impenetrabilis, & integraliter indiuisibilis est omnino materialis: ergo è contrario substantia penetrabilis, quantumlibet diuisibilis, erit omnino spiritalis. Respondeo negata minori, & eius probatione: probabilis enim est, neutram substantiam esse omnino spiritualement, aut omnino materialem; sed potius alterutram esse partim materialem, partim spiritualement. Alij respondebunt, vtramque substantiam esse omnino materialem: quia bonum ex integra causa, malum ex quocunque defectu: quare vt aliqua substantia sit omnino materialis, vt vel diuisibilis, vel impenetrabilis sit: vt autem spiritalis aliquo modo esset, necesse erat, vt non solum penetrabilis, verum etiam indiuisibilis esset. Verum questio de modo loquendi est, parumque referre arbitror, vtrouis modo loquaris, vbi vtriusque substantiæ, aliarumque mixti generis possibilitatem nobis largiaris. Deinde modus loquendi à nobis vsurpatus satis verisimilis, ac probabilis est; & iuxta eum optimè explicatur, quatenus bonum sit ex integra causa, & malum ex quocunque defectu: siquidem non solum rem esse omnino materialem, omniisque spiritalitatis expertem malum quid, ac imperfectum censetur, sed etiam rem esse materialem, licet non omnino talis sit, sed potius non nihil immaterialitatis habeat. Hinc est, vt, substantia penetrabilis, aut diuisibilis, aut impenetrabilis, & diuisibilis, licet partim materialis, partim spiritalis sit, mala tamen ex quocunque defectu sit.

3 Obiciunt secundò: Angelus est in loco non per solam suam subsistentiam, neque per actionem aliquam transeuntem, neque per vnionem cum corpore, sed per modum ab omni corpore absolutum, solumque spatio imaginario quodammodo affixum: at eiusmodi modus purè spiritalis est, cum nulli corpori adhæreat, ac soli Angelo inhæreat: aliunde vero diuisibilis est, nam cum Angelus per spatium se continuè mouet, ille modus vicationis continuè etiam deperditur, aliusque ei pari tenore succedit: ergo non est de ratione rei perfectè spiritalis, vt aliquam indiuisibilitatem integram fortietur. Respondeo primò, permixta vbitate illa Angelica omnino spiritali, eam quidem esse formaliter diuisibilem, & continuam: ceterum esse virtualiter indiuisibilem, eo quod contineatur in virtute causæ passivæ, quæ indiuisibilis sit. hoc autem fortassis sufficere, vt nullo modo materialis, sed potius omnino spiritalis sit. Respondeo secundò, vbitatem illam Angelicam extensam, ac diuisibilem purè spiritualement non esse, sed potius partim materialem, partim spiritualement; eo quod compositionem corporis propriam sibi vendicat; aliunde vero indiuisibilitatem, penetrabilitatem, aliasque conditiones spiritus sortietur. Et vero mirandum non est, accidens aliquod receptum in puro, ac perfectò spiritu, cuiusmodi est Angelus, aliquatenus tamen corporis esse: sicut enim corpus nostrum non supernaturaliter, sed consentaneè, & accommodatè ad rerum naturas animæ spiritualement recipit; cur è contrario Angelus spiritalis præcise cum sit, vbitatem tamen corpoream naturaliter suscipere nequeat? Quod autem anima recepta in corpore ab eo non dependeat, cum tamè vbitas Angeli ab eo in genere c. v. materialis

materialis dependeat, rectè compèlatur per hoc; quod anima in corpore sine dependentia recepta sit omnino spiritualis; cum tamen vbitas cum dependentia in Angelo recepta non sit omnino materialis, sed simpliciter spiritualis, nec nisi vestigio quodam materialitatis affecta. Præterea Auctores illi, qui Angelum esse in loco censent per vnionem cum corpore accidens ali- quod corporeum eo ipso in Angelo inuitabiliter reci- pi censent, aut certè tenentur censere, cum Angelus naturaliter nequeat non esse in loco: quod tamen cui- us æquè difficile videbitur, ac quod nos admittimus. Tandem aduersarij ipsi docent, vbitatem extensam in Angelo nec extenso, nec diuisibili tanquam in subie- cto adæquato recipi: cur igitur accidens corporeum in subiecto omnino incorporeo suscipi possit renuanc?

4 Assertio secundò: plura entia spiritualia composi- tionem essentialiter siue ex actu, & potentia, aut forma, & materia etiam incorporea suapte natura excludunt. Hæc assertio inter scholasticos communis, prius in anima, deinde in Angelo suadet. Primò ad hominè: quia iuxta aduersarios compositum aliquod generari est eius formam, aut etiam vnionem generari: forma illa, ex qua animam rationalem essentialiter componi fingunt, dependenter ab eius materia incorporea ge- neratur: dem à fortiori de eius vnione dicendum est: ergo anima rationalis absolute generabitur, & non creabitur, contra quam aduersarij protestantur. Rur- sus secundò: anima rationalis est vera corporis for- ma, vt salua fide, & ratione naturali negari nequit: at si actu, & potentia materia spirituali, & forma con- staret, corporis nostri vera forma esse non posset: aut enim anima rationalis ratione formæ, qua ipsa con- stat, corpus nostrum informat, & hoc falsum est: aliàs illa forma duplicem materiam informat, videlicet incorpoream, qua anima constat; & corpoream, qua totus homo constat; aut anima rationalis corpus no- strum informat ratione materiæ, qua ipsa constat, & hoc non minus falsum est: aliàs materia illa non ma- teria propriè, sed forma esset: atque insuper illud, quod aduersarij formam substantialem animæ appel- lant, non forma substantialis, sed accidens esset, vt pote quod ens essentialiter completum, atque ex materia, & forma compositum præsupponeret.

5 Præterea materia illa, siue potentia spiritualis, ex qua anima componitur, cui muneri necessaria est: ne- que enim est necessaria, vt anima corpus informet, cum potius ad eam informationem magis conducat, vt anima mera forma sit, & materiæ expers: neque etiam est necessaria ad hoc, vt anima intelligat, id est intel- lectionem efficiat, ac recipiat: sicut enim reliquæ ef- fectiæ proprietates suas efficiunt, ac recipiunt; ita similiter anima intellectionis suæ principium simul actiuum, ac passiuum esse poterit, quantumlibet sim- plex sit: neque etiam ea materia necessaria est, vt anima per eam sentiat, cum ad sentiendum mate- ria corporea non solum sufficiat, sed etiam sola vri- lis esse possit: ea etiam materia spiritualis necessaria non est, vt anima sit in tempore, & loco aliaque acci- dentia incorporea sortiatur: siquidem ipsamet animæ forma ab aduersariis conficta sua sibi accidentia spi- ritualia vendicat, quin in materiam, aliamque formam ulterius resoluibilis sit. Tandem ea materia necessaria non est, vt anima nutritionem, aliaque operationes materiales exerceat, cum hæc non materiam spiritua- lem, sed corpoream exposcant: nullus igitur vfus excogitari potest, in quem ea materia animam no- stram componens necessaria sit: quare cum non sint multiplicandæ entitates sine necessitate, frustra- que fiant per plura, quæ fieri possunt per pauciora; certè in anima nostra actus, & potentia multiplicari

R. P. Richardi Lincolniensis, Philosoph. Tom. III.

non debent. Hinc autem probari potest, Angelum etiam compositionis essentialis, actuique, & potentia substantialis immunem esse: tum argumentis iam fa- ctis: tum quia non repugnat substantia spiritualis completa partium essentialium expers: cum igitur eiusmodi non sit Angelus, præsertim cum anima An- gelo imperfectior, tales partes excludat: tum etiam quia id perspicue docet Dionys. c. 4. de diuinis no- minibus ibi: *Incorporales omnino, atque materia carentes intelliguntur, & tanquam spiritus supra humanum intelligunt modum.* Deinde tom. 3. Bibliothecæ in ly- turgia Græcorum oda 3. Genebrard. refert haberi hæc verba: *Sancti Angeli primi luminis secunda lumina participatione materia experte, & beatissimo decore ex- cellentes.* Sophronicus tom. 2. Bibliothecæ orat. de Sanctis Angelis eos vocat ibi: *Diuiuos Dei exercitus, materia expertes, mente rationeq; præditas intelligētiās.*

6 Assertioni præcedenti refragantur Alenf. 2. p. q. 20. memb. 2. Bonau. in 2. dist. 3. a. 1. q. 1. Richard. ibid. Au- reol. Auicenn. commentator, Plotinus, & alij. Primò, quia nullū ex stens completū, quod agere, & pati nequeat, siue corporeum siue incorporeum sit: at est actiuum ratione formæ: ergo passiuum ratione alicuius mate- riæ, qua constat: alias profecto eadem simplex poten- tia simul actiua, & passiua esset: quod tamen æqualem repugnantiam præferret, ac quod eadem indiuisibilis potentia intellectiua, & volitiua, nutritiua, & loco mo- tiua sit aliaue quascunque, & quantumcunque diuer- sas operationes absque fine respiciat. Rursus secundò: omne ens completum creatum, quantumlibet spiri- tuale sit, est indifferens ad esse, vel non esse: ergo constat aliqua materia, siue potentia, quæ iam esse, iam non esse suscipere possit, cum sine subiecto communi nulla indifferentia realis esse possit: alias profecto indiffe- rentia illa, qua lignum indifferens est, vt lignum ma- neat, vel in igne abeat, sine subiecto cōiungi, aut ma- teria prima intelligi posset. Cæterum hæc argumenta non vrgent. Ad primum respondeo, eandem indiuisi- bilem realiter potentiam simul actiuam, ac passiuam esse, vt explicatū est in phys. lib. 4. cum de essentia suarum proprietatū effectiua, ac receptiua; aqua v. g. videlicet ad naturam frigiditatem seclē reuocante disputatio nobis esset. Idiptum etiam lib. seq. tr. 1. ostēdetur, cum de vnitatē, & indistinctiōne potentiarum animæ ser- mo erit. Ad secundum argumentum respondeo, in- differentiam ad esse, vel non esse argumentum non esse compositionis ex materia & forma, sed tantum compositionis ex essentia, & existentia, quæ solius rationis est: cuius signum est, quia materia illa anima, aut Angeli est indifferens ad esse, vel non esse, cum creatura sit; & tamen ex alia materia, & forma non componitur, aliàs in anima, & Angelo infinitas esse materias hand dubiè sequeretur. Lignum autem non ideo præcisè materia constat, quia est indifferens vt- cunque ad hoc, vt lignum sit, vel in ignem transeat; sed quia ea indifferentia determinatur per luctam contrariarum qualitarum, quæ in lignum introdu- cuntur, quæque vel ad sui distractionem disponunt, vel certè in materia ligni prout existenti recipiuntur, vt in physica lib. 2. tract. 2. cap. 1. ex professo osten- sum est.

7 Assertio tertio: non repugnat ens spirituale ex- potentia & actu essentialiter compositum, cuique in- diuisibilas essentialis minimè essentialis, sed potius contraria sit. Huic assertioni fauent non solum omnes ij, qui præcedenti refragantur, sed etiam non pauci eorum, qui illam timentur: præsertim vero Ariaga disp. 5. de anima sectione 5. Probat autem primò: non magis est proprium corporis completi, quod essentialiter sit cōpositum, quàm quod integraliter sit

B b 2 compositum,

compositum, imò hoc posterius magis proprium ei esse videtur, quàm illud prius: cum plures explicent corpus quatenus tale per integram compositionem: nemo vero, quem viderim, per essentialem compositionem illud explanat: corpus compositionem integram sibi magis propriam, cum ente tamen spiritali communem habere potest, ut tract. præcedenti exposuimus: ergo à fortiori compositionem essentialem ex actu & potentia cum ente spiritali communicare poterit, quidquid sit, an eiusmodi ens purè spirituale sit, an aliquid corporeæ concrecionis habeat. Præterea potest dari corpus completum essentialiter simplex, ac materiæ, & formæ expers, ut à nobis latè ostensum est in Physica, cum de continuo ageremus, & in concessio habetur à multis, qui nobis refragantur: igitur è contrario spiritus completus essentialiter compositus, & materiæ incorporeæ, ac formæ princeps non repugnat: neque enim est magis de ratione spiritus simplicitas essentialis, quàm de ratione corporis compositio essentialis: unde sicut corpus compositionem essentialem exuere potest: ita similiter spiritus eam induere, & contrariam ei simplicitatem à se repellere poterit.

8 Verum huic postremæ assertioni nostræ præter alios refragantur Hurtado de anima disp. 2. sect. 2. & P. Suarez disp. 13. metaph. sect. 19. num. 16. ubi tamen ingenuè fatetur, neminem ex præcis scholasticis expressè secum consentire, aut nobis dissentire. Arguunt igitur primò: compositio illa entis spiritalis ex materiæ, & forma esset connaturalis, & simul non esset connaturalis: quæ repugnantia sunt: esset quidem connaturalis, quia materiæ & forma eius essent naturaliter possibiles in alio saltem rerum ordine: ergo compositio ex utraque vtriusque naturæ consentanea esset. Deinde talis compositio connaturalis non foret: siquidem natura nihil intendit nisi propter aliquem finem: ea autem compositio ad nullum finem utilis esset: nam substantia illa absque compositione intelligere, & velle, vbiari, & durare, aliasque quasvis operationes multo melius exercere posset. Cæterum hoc argumentum non virget: compositio enim illa ex actu, & potentia incorporeis utilis esse posset ad hoc, ut forma illa spiritalis dependenter à subiecto suo spiritali operationes spirituales exerceret, & aut velleret, aut intelligeret: haud aliter ac anima nostra dependenter à corpore sensiones materiales efficit.

9 Arguunt secundò ex B. Thoma 1. part. quart. 50. si daretur ens spirituale completum ex potentia, & actu, siue materiæ, & forma coalescens: eiusmodi forma esset, & non esset independentes à materiæ, quam informat. Dependencia suaderetur: quia forma illa spiritalis haud aliter se haberet ad subiectum spirituale, ac formæ materiales se se modo habent ad subiectum materiale. Independentia vero suaderetur: quia eiusmodi forma haberet operationem intellectuales: operatio autem intellectualis est omnino independentes à quavis materiæ: ergo haberet operationem independentem ab omni materiæ: cum igitur esse sit propter operari, & alterum cum altero proportionem habeat; sanè ipsamet forma in suo esse ab omni materiæ independentes erit: quod autem operatio intellectualis sit independentes ab omni materiæ, inde constat, quia eius obiectum in esse obiecti ab omni materiæ abstrahit, arque independentes est, nimirum cum in ens ut sic latissimè sumptum fertur: ergo & ipsa operatio intellectualis in esse rei erit independentes ab omni materiæ cognitio enim, & obiectum proportionem necessario servant. Hoc etiam argumentum parum cōcludit: nam, quavis obiectum operationis,

siue cognitionis in esse obiecti; aut, quod plus est, in esse etiam rei ab omni materiæ independentes sit, haudquaquam sequitur, cognitionem ipsam, aut formam cognoscitivā ea affectam, in esse rei ab omni materiæ independentem esse: tum quia cognitio creata terminata ad Deum prout est ens increatum, respicit obiectum independentes tam in esse rei, quàm in esse obiecti à causa efficienti, & tamen ipsa cognitio non habet talem independentiam ab omni causa efficienti: cur ergo cognitio, & obiectum quoad independentiam à materiæ, siue causa materiali proportionem servare debeant? Tum etiam quia cognitio Dei ad rem corpoream in particulari terminata est independentes in esse rei ab omni materiæ, quin tamen eius obiectum talem independentiam in esse obiecti, aut etiam in esse rei sortitur: ergo è contrario, &c.

CAPUT II.

An ens spirituale essentialiter inuisibile sit?

10 **A** Ssero primò: ens omnino spirituale est ita inuisibile, ut sensibus corporeis internis, aut externis naturaliter percipi nequeat. Hec assertio probatur: quia corpus in communi Physice sumptum est naturaliter sensibile, ut experimento corporum omnium constat: ergo è contrario spiritus proprietatis erit insensibilis: id quod etiam constat, non experimento spirituum omnium, sed potius ex eo, quod omnes nobis in experti sint. Rursus ita de ente spiritali sentiunt Augustinus lib. 1. de quant. ibi. *In ipsis sensibus quibus nisi corporea sentire datum non est, nihil, ad rem, id est, ad vim sentiendi valet corporis magnitudo, & lib. de Magist. ibi: Namque omnia, quæ per spiritum aut sensu corporis, aut mente percipimus: illa sensibilia, hæc intelligibilia; siue, ut more Auctorum nostrorum loquar, illa carnalia, hæc spiritualia nominamus.* Gregor. Nyssenus orat. catechetica: *nam, quæ intelligentia percipitur natura est res quadam incorporea, & intaetilis, & informis; sensibilis autem ex ipso nomine est intra mentis comprehensionem, qua fit per sensibilia.* Beda tom. 2. lib. 1. de elementis Philosophiarum: *sunt, & esse non videntur incorporea, sensus enim extra subiectam materiam nihil potest: sunt, & esse videntur corporalia, seu diuturnum seu caducum habeant corpus: corpora namque subsistent sensui.* Athanasius ad Liberium Papam ibi: *unus Deus immortalis, inuisibilis, & intaetilis, eo quod Deus sit spiritus.*

11 Dices tamen: carentiæ sunt incorporeæ, & immateriales: quæ enim entitatis expertes sunt, quo pacto corpus participare possunt: ac sensibus non solum internis, sed etiam externis percipi possunt: ergo etiam res spirituales quantumvis incorporeæ sunt, sensibiles tamen erunt. Maior suaderetur à posteriori: quia umbra milui pullos gallinæos terret, atque in fugam convertit: igitur umbra, quæ carentia lucis est, videtur, exteriusque & interius sentitur. Quod autem aliqui respondent pullos gallinarum terri, non quod umbram milui exterius, aut interius videant; sed quod ipsum miluum sensu communi videant: excitata specie illius per umbram non conspectam, ac lucem umbræ circumfusam, & conspectam: sicut etiam rei absentes, & exterius non visæ species sepe excitatur: hoc, inquam, ex eo falsum esse constat: quia milui nunquam visi umbra pulli terrentur: cum species ipsius milui in illis non excitatur, cum nullam eiusmodi speciem habeant: ergo non milui interiori sensu apprehensus eos terret, sed potius umbra exterius visæ, & interius formidata. Rursus satis percipere non